

ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ (“MEDIATION”)

Νομοθετικό Πλαίσιο – Φορείς Κατάρτισης

1. Τι είναι Διαμεσολάβηση;

Η Διαμεσολάβηση (“*Mediation*”) είναι ένας εξωδικαστικός τρόπος επίλυσης διαφορών. Λειτουργεί με επιτυχία στο εξωτερικό εδώ και δεκαετίες και αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στο να συμβάλει ουσιαστικά και αποφασιστικά στην ταχεία εξωδικαστική επίλυση αστικών και εμπορικών υποθέσεων.

2. Διαμεσολάβηση στην Ελλάδα

Ο θεσμός της Διαμεσολάβησης εισήχθη στο ελληνικό δικαιοσύνη με το Ν. 3898/2010 «*Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις*» (ΦΕΚ Α΄, 211/2010).

1

Ο Νόμος είχε διπλό σκοπό:

- αφενός να προσαρμόσει την ελληνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαΐου 2008 η οποία κατά ρητή πρόβλεψή της εφαρμόζεται μόνο στη διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις διασυνοριακών διαφορών,
- αφετέρου να θεσμοθετήσει εθνικές διαδικασίες διαμεσολάβησης έχοντας ως πρότυπο τις ρυθμίσεις που περιέχει η ίδια η Οδηγία που προαναφέραμε.

3. Νομοθετικό Πλαίσιο Διαμεσολάβησης στην Ελλάδα

- Νόμος 3898/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα «*Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις*» (ΦΕΚ Α΄, 211– εφεξής: ο «*Νόμος*»),
- Π.Δ. 123/2011 «*Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων αδειοδότησης και λειτουργίας των φορέων κατάρτισης διαμεσολαβητών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις*» (ΦΕΚ Α΄, 255),
- Υ.Α. 109087/2011 «*Συγκρότηση Επιτροπής Πιστοποίησης Διαμεσολαβητών*» (ΦΕΚ ΥΟΔΔ΄436/14.12.2011)

Φώτης Κωτσής

- Υ.Α. 109088/2011 «*Διαδικασία αναγνώρισης τίτλων διαπίστευσης διαμεσολαβητών – Θέσπιση Κώδικα Δεοντολογίας διαπιστευμένων διαμεσολαβητών και Καθορισμός κυρώσεων για παραβάσεις αυτού*» (ΦΕΚ Β΄, 2824), όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α. 107309/2012 (ΦΕΚ Β΄, 3417/21.12.2012),
- Υ.Α. 1460/2012 «*Καθορισμός αμοιβής του διαμεσολαβητή*» (ΦΕΚ Β΄, 281), όπως τροποποιήθηκε με την
- Υ.Α. 34802/2012 «*Κανονισμός λειτουργίας της επιτροπής εξετάσεων υποψηφίων διαμεσολαβητών και καθορισμός της διαδικασίας ελέγχου των φορέων κατάρτισης διαμεσολαβητών και των διαπιστευμένων διαμεσολαβητών*» (ΦΕΚ Β΄, 1363),
- Υ.Α. 85485/2012 «*Καθορισμός παραβόλων διαμεσολάβησης*»(ΦΕΚ Β΄, 2693),

Σχετικά νομοθετήματα:

- αρ. 2 Ν. 3869/2010 (ΦΕΚ Α΄, 130/2010) όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του από το άρθρο 11 του Ν. 4161/2013 (ΦΕΚ Α΄, 143/2013)

2

4. Ορισμός Διαμεσολάβησης

Σύμφωνα με το εδάφιο β΄ του άρθρου 4 του Νόμου «Ως διαμεσολάβηση νοείται διαρθρωμένη διαδικασία ανεξαρτήτως ονομασίας, στην οποία δύο ή περισσότερα μέρη μιας διαφοράς επιχειρούν εκουσίως να επιλύσουν με συμφωνία τη διαφορά αυτή με τη βοήθεια διαμεσολαβητή».

5. Ορισμός Διαμεσολαβητή

Το εδάφιο γ΄ του άρθρου 4 του Νόμου ορίζει το διαμεσολαβητή ως το «... τρίτο σε σχέση με τους διαδίκους πρόσωπο, από το οποίο ζητείται να αναλάβει διαμεσολάβηση με κατάλληλο, αποτελεσματικό και αμερόληπτο τρόπο, ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο ορίστηκε ή ανέλαβε να τελέσει την εν λόγω διαμεσολάβηση».

6. Ποιες διαφορές υπάγονται σε Διαμεσολάβηση

Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει ότι «*Διαφορές Ιδιωτικού Δικαίου μπορούν να υπαχθούν σε Διαμεσολάβηση με συμφωνία των μερών, αν αυτά έχουν την εξουσία να διαθέτουν το αντικείμενο της διαφοράς*».

Επομένως:

Φώτης Κωτσής

(α) στη Διαμεσολάβηση υπάγονται οι αστικές και εμπορικές διαφορές **ιδιωτικού δικαίου** και, μάλιστα, **ενδοτικού δικαίου**.

Παράδειγμα: σε μια υπόθεση οικογενειακού δικαίου όπου η διαφορά των γονέων συνίσταται στο ζήτημα της επικοινωνίας με τα τέκνα ή της διατροφής αυτή η διαφορά μπορεί να υπαχθεί σε Διαμεσολάβηση.

(β) στη Διαμεσολάβηση δεν υπάγονται οι διαφορές ιδιωτικού δικαίου στις περιπτώσεις κατά τις οποίες **τα μέρη δεν έχουν την εξουσία διάθεσης του αντικειμένου της διαφοράς** και στις περιπτώσεις όπου υφίσταται διάταξη αναγκαστικού δικαίου που ορίζει ότι **για την επίλυση των διαφορών αυτών τα μέρη πρέπει να προσφύγουν στα δικαστήρια**.

Παράδειγμα: σε περίπτωση που δύο σύζυγοι επιθυμούν να προβούν στη λύση του γάμου τους δεν μπορούν να υπαχθούν στη Διαμεσολάβηση – πρέπει να προσφύγουν στα δικαστήρια και να λύσουν το γάμο τους δια των δικαστικών οδών που προβλέπονται.

7. Κύρια χαρακτηριστικά της Διαμεσολάβησης

3 Κύρια χαρακτηριστικά της διαμεσολάβησης, όπως αυτά διαμορφώνονται από την οικεία νομοθεσία αλλά και από την πρακτική είναι:

- α) το **εκούσιο** της συμμετοχής σε αυτή,
- β) η **αμεροληψία** του Διαμεσολαβητή,
- γ) η **ταχύτητα** της διαδικασίας και,
- δ) η **εμπιστευτικότητα**.

7.1. Εκούσια Συμμετοχή

Στον ορισμό της έννοιας της Διαμεσολάβησης (αρ. 4 εδ. β') γίνεται αναφορά σε διαδικασία στην οποία τα μέρη επιχειρούν **εκούσιως** να επιλύσουν τη μεταξύ τους διαφορά. Επομένως ο εκούσιος χαρακτήρας της συμμετοχής σε αυτή αποτελεί ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της έννοιας της Διαμεσολάβησης. Ωστόσο, ο ίδιος Νόμος προβλέπει **ρητή εξαίρεση του εκούσιου χαρακτήρα** αυτής και, μάλιστα, σε δύο περιπτώσεις.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 (εδ. α' και β') του άρθρου 3, «1. Διαμεσολάβηση είναι δυνατή», μεταξύ άλλων, «.....γ) αν διαταχθεί διαμεσολάβηση από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους (περίπτωση διασυνοριακής διαφοράς) ή δ) αν επιβάλλεται υποχρεωτικά διαμεσολάβηση με νόμο».

Επομένως, ο κανόνας του εκούσιου χαρακτήρα της συμμετοχής σε Διαμεσολάβηση κάμπτεται στην περίπτωση διασυνοριακών διαφορών όπου η

Διαμεσολάβηση διατάσσεται από δικαστήριο άλλου κράτους – μέλους και, στην περίπτωση υποχρεωτικής Διαμεσολάβησης η οποία μέχρι σήμερα δεν έχει θεσμοθετηθεί στην Ελλάδα.

(Επίκειται όμως, η θεσμοθέτησή της όπως προκύπτει από πρόσφατο σχέδιο νόμου για την ρύθμιση χρεών των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων. Σύμφωνα με αυτό και, υπό την προϋπόθεση ότι θα ψηφιστεί ως έχει διατυπωθεί, η αίτηση του οφειλέτη για ρύθμιση των οφειλών του ενώπιον αρμοδίου Δικαστηρίου απορρίπτεται ως απαράδεκτη εάν προηγουμένως δεν έχει προσφύγει στον Διαμεσολαβητή της «ειδικής διαδικασίας διαμεσολάβησης» η οποία λειτουργεί, στην έδρα του Δικηγορικού Συλλόγου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος κατοικίας ή η συνήθης διαμονή του οφειλέτη).

7.2. Αμερόληψία Διαμεσολαβητή

Στον ορισμό της έννοιας του Διαμεσολαβητή (αρ. 4 εδ. β΄) γίνεται ρητά αναφορά σε τρίτο σε σχέση με τους διαδίκους πρόσωπο το οποίο διαμεσολαβεί κατά τρόπο αμερόληπτο. Πέραν αυτής της ρητής πρόβλεψης η ανάγκη αμερόληπτης στάσης του Διαμεσολαβητή εκφράζεται και με επιμέρους διατάξεις στον ίδιο νόμο που αφορούν τόσο την επιλογή όσο και τη διαδικασία της Διαμεσολάβησης. Έτσι,

(α) σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του Νόμου ο Διαμεσολαβητής επιλέγεται με κοινή συμφωνία των μερών ή από τρίτο πρόσωπο που όμως έχουν επιλέξει τα μέρη με κοινή συμφωνία τους,

(β) σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 του Νόμου ο Διαμεσολαβητής μπορεί να επικοινωνεί και να συναντάται στο πλαίσιο της Διαμεσολάβησης όχι μόνο με όλα τα μέρη αλλά και με καθένα από αυτά χωριστά, με τον περιορισμό ότι, πληροφορίες που αντλεί ο Διαμεσολαβητής κατά τις επαφές αυτές με το ένα μέρος δεν κοινολογούνται στο άλλο μέρος χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του.

7.3. Ταχύτητα Διαδικασίας

Αυτή δεν ορίζεται ρητά στο Νόμο, καθώς δεν υπάρχει χρονικός περιορισμός ή εν γένει πρόβλεψη για τη διάρκειά της (με μόνη εξαίρεση την διάταξη της παρ.2 του άρθρου 3 του Νόμου στην οποία θα αναφερθούμε κατωτέρω) αλλά έχει διαμορφωθεί ως χαρακτηριστικό της Διαμεσολάβησης στην πράξη.

Από τη διάταξη του άρθρου 12 παρ.1 του Νόμου το οποίο ορίζει ότι «ο Διαμεσολαβητής αμείβεται με ωριαία αντιμισθία και για 24 κατ' ανώτατο όριο

Φώτης Κωτσής

ώρες στις οποίες περιλαμβάνεται και ο χρόνος προετοιμασίας του για τη διαδικασία της Διαμεσολάβησης» συνάγουμε ότι η διάρκεια της διαδικασίας της Διαμεσολάβησης τουλάχιστον κατά την αντίληψη του νομοθέτη δεν ξεπερνά τις 24 ώρες.

Πράγματι, η διεθνής εμπειρία δείχνει πως η Διαμεσολάβηση δεν ξεπερνά συνήθως σε διάρκεια τις 8 ώρες και πραγματοποιείται συνήθως εντός της ίδιας ημέρας. Αντίστοιχα, η έναρξη της διαδικασίας πραγματοποιείται σε πολύ σύντομο χρόνο από τη σύναψη συμφωνίας υπαγωγής σε Διαμεσολάβηση δηλ. χρονικό διάστημα λίγων εβδομάδων ή / και ημερών και, πάντα, σύμφωνα με τη βούληση των μερών.

7.4. Εμπιστευτικός χαρακτήρας

Ο Νόμος ρητά επισημαίνει τον εμπιστευτικό χαρακτήρα της διαδικασίας της Διαμεσολάβησης στο εδ. β' της παρ. 3 του άρθρου 8 και για το λόγο αυτό **προβλέπει την μη τήρηση πρακτικών**. Στην ίδια παράγραφο επισημαίνει και την υποχρέωση του Διαμεσολαβητή που προαναφέραμε, δηλ. **να μην μεταφέρει πληροφορίες** του ενός μέρους στο άλλο στις κατ' ιδίαν συναντήσεις μαζί τους χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του πρώτου μέρους.

Κατά λογική ακολουθία ο Νόμος προβλέπει όχι μόνο τον εμπιστευτικό αλλά και τον **απορρητο χαρακτήρα** της Διαμεσολάβησης.

Έτσι προβλέπει:

(α) την υποχρέωση έγγραφης δέσμευσης όλων των συμμετεχόντων για τήρηση του απορρήτου της διαδικασίας,

(β) την δυνατότητα έγγραφης δέσμευσης όλων των συμμετεχόντων για τήρηση του απορρήτου του περιεχομένου της συμφωνίας που τυχόν καταλήξουν τα μέρη, εκτός εάν η κοινολόγηση του περιεχομένου της εν λόγω συμφωνίας είναι απαραίτητη για την εκτέλεση αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 3,

(γ) ότι οι Διαμεσολαβητές, τα μέρη, οι πληρεξούσιοί τους και όσοι άλλοι συμμετέχουν στη διαδικασία (i) δεν εξετάζονται ως μάρτυρες και, (ii) δεν υποχρεούνται, σε δίκες ή διαιτησίες που τυχόν επακολουθήσουν στοιχεία που προκύπτουν από τη διαδικασία της Διαμεσολάβησης ή σχετίζονται με αυτή εκτός εάν αυτό επιβάλλεται από κανόνες δημόσιας τάξης και, κυρίως, για να εξασφαλιστεί η προστασία των ανηλίκων ή για να

Φώτης Κωτσής

αποφευχθεί ο κίνδυνος να θιγεί η σωματική ακεραιότητα ή ψυχική υγεία προσώπου.

8. Διαφορές από εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών.

- Διαιτησία

Η βασική διαφορά της Διαιτησίας που προβλέπεται από τα άρθρα 867 επ. ΚΠολΔ, σε σχέση με τη Διαμεσολάβηση είναι ότι το διαιτητικό δικαστήριο στο τέλος της διαδικασίας **εκδίδει τη διαιτητική απόφαση** ενώ κατά το πέρας μιας επιτυχούς Διαμεσολάβησης τα μέρη καταλήγουν σε συμφωνία. Ο Διαμεσολαβητής βοηθά τα μέρη να διαπραγματευτούν και να επιτύχουν τη συμφωνία αυτή και δεν αποφασίζει σε σχέση με τη μεταξύ τους διαφορά.

- Δικαστική Μεσολάβηση (214B' ΚΠολΔ)

6 Στη δικαστική μεσολάβηση, σύμφωνα με το άρθρο 214B' ΚΠολΔ, μπορούν να προσφύγουν τα μέρη για να επιλύσουν με συμφωνία τη διαφορά τους με τη βοήθεια ενός Προέδρου Πρωτοδικών, ο οποίος είναι **διορισμένος ως Δικαστής Μεσολαβητής** στο εκάστοτε Πρωτοδικείο. Αντίθετα, στη Διαμεσολάβηση ο Διαμεσολαβητής δεν είναι δικαστής αλλά κατά βάση, όπως θα δούμε, δικηγόρος, ειδικά εκπαιδευμένος σε δίκαιο, ψυχολογία και διαπραγματεύσεις. Επίσης, **στη Διαμεσολάβηση, τα μέρη επιλέγουν από κοινού το Διαμεσολαβητή** τους από το δημόσιο κατάλογο του Υπουργείου Δικαιοσύνης καθώς επίσης και τον **τόπο και το χρόνο** διεξαγωγής της (<http://www.ministryofjustice.gr>).

- Συμβιβαστική Επίλυση Διαφοράς (214A' ΚΠολΔ)

Σύμφωνα με το άρθρο 214A' ΚΠολΔ, τα μέρη μιας διαφοράς μπορούν να τη λύσουν συμβιβαστικά προβαίνοντας παρουσία των δικηγόρων τους σε διαπραγματεύσεις και, καταλήγοντας σε ένα ιδιωτικό συμφωνητικό συμβιβασμού. Αντίθετα, στη Διαμεσολάβηση, λαμβάνει μέρος και ο **ουδέτερος τρίτος** Διαμεσολαβητής, ο οποίος **βοηθά** (αρ. 4 εδ. β' του Νόμου) τα μέρη τα οποία παρίστανται με τους πληρεξουσίους δικηγόρους τους στις μεταξύ τους διαπραγματεύσεις, αποφορτίζει την ατμόσφαιρα και αποκαθιστά το διάλογο προκειμένου αυτά (τα μέρη) να φτάσουν σε μια συμφωνία επίλυσης της διαφοράς τους που τα ικανοποιεί αμοιβαία.

- Απόπειρα Συμβιβασμού (208 επ. 233 παρ.2 ΚΠολΔ)

Πέραν των ανωτέρω ο Νόμος ρητά εξαιρεί από την έννοια της Διαμεσολάβησης την απόπειρα συμβιβασμού που γίνεται από τον Ειρηνοδίκη ή το δικαστήριο (και όχι από Διαμεσολαβητή) κατά τη διάρκεια της δίκης, σύμφωνα με τα άρθρα 208 επ. και 233 παράγραφος 2 ΚΠολΔ.

Φώτης Κωτσής

9. Υπαγωγή σε Διαμεσολάβηση

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ.1 του Νόμου, η Διαμεσολάβηση είναι δυνατή:

(α) αν τα μέρη συμφωνούν να προσφύγουν σε διαδικασία διαμεσολάβησης. Η συμφωνία αυτή μπορεί να συναφθεί είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας και διέπεται από τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου για τις συμβάσεις. Τούτο σημαίνει ότι μπορεί να συνομολογηθεί όρος περί υπαγωγής στη Διαμεσολάβηση ακόμα και πριν σημειωθεί ανώμαλη εξέλιξη της ενοχικής σχέσης στο πλαίσιο μιας σύμβασης. Τύπος για την εγκυρότητα σύναψης της συμφωνίας υπαγωγής σε Διαμεσολάβηση δεν απαιτείται (συστατικός τύπος), ωστόσο, ο ίδιος ο Νόμος προκρίνει τον έγγραφο αποδεικτικό τύπο ορίζοντας ρητά στο εδάφιο β' του άρθρου 2 ότι «... η συμφωνία υπαγωγής της διαφοράς στη διαμεσολάβηση αποδεικνύεται με έγγραφο...»,

(β) αν τα μέρη κληθούν από το Δικαστήριο να προσφύγουν σε Διαμεσολάβηση για την επίλυση της διαφοράς τους η οποία εκκρεμεί ενώπιόν του. Το Δικαστήριο μπορεί να καλέσει τα μέρη για το σκοπό αυτό σε κάθε στάση της δίκης. Σε περίπτωση που τα μέρη συμφωνήσουν με την προτροπή αυτή του Δικαστηρίου, η συμφωνία αυτή αναγράφεται στα πρακτικά του Δικαστηρίου από τα οποία και αποδεικνύεται η ύπαρξή της,

(γ) αν διαταχθεί διαμεσολάβηση από δικαστήριο άλλου κράτους – μέλους (περίπτωση διασυνοριακής διαφοράς),

(δ) αν επιβάλλεται υποχρεωτικά διαμεσολάβηση με νόμο (επίκειται νομοθετική ρύθμιση).

10. Συνέπειες Υπαγωγής

- Έναρξη / Πρόοδος Δικών

Κατά ρητή πρόβλεψη του Νόμου (αρ. 3 παρ.1), «...*Η Προσφυγή στη διαμεσολάβηση αποκλείει προσωρινά και μέχρι περατώσεώς της, τη Διαδικασία ενώπιον των δικαστηρίων*».

Ειδικά στην δεύτερη περίπτωση που προαναφέραμε, όπου το Δικαστήριο καλεί τους διαδίκους να προσφύγουν στη Διαμεσολάβηση, ο Νόμος ρητά προβλέπει ότι, εφόσον τα μέρη συμφωνήσουν την υπαγωγή τους σε αυτή, **το Δικαστήριο αναβάλλει υποχρεωτικά τη συζήτηση της υπόθεσης σε δικάσιμο μετά την πάροδο τριμήνου και**

Φώτης Κωτσής

όχι πέραν του εξαμήνου. Είναι ίσως η μοναδική περίπτωση όπου ο Νόμος προσδιορίζει συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει όχι μόνο να ενεργοποιηθεί αλλά και να ολοκληρωθεί η διαδικασία της Διαμεσολάβησης.

- Παραγραφή / Αποσβεστικές Προθεσμίες

Ο Νόμος ορίζει ρητά ότι η προσφυγή στη Διαμεσολάβηση, η οποία όπως είδαμε αποδεικνύεται εγγράφως, «...**διακόπτει την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία ασκήσεως των αξιώσεων καθ' όλη τη διάρκεια της Διαμεσολάβησης**». Επομένως, ο χρόνος διακοπής

Πότε ξαναρχίζουν: (με την επιφύλαξη των άρθρων 261επ. ΑΚ) **από το χρόνο σύνταξης του Πρακτικού Αποτυχίας της Διαμεσολάβησης ή από την επίδοση** δήλωσης αποχώρησης από τη Διαμεσολάβηση του ενός μέρους προς το άλλο και τον Διαμεσολαβητή ή της με οποιονδήποτε τρόπο κατάργησης της Διαμεσολάβησης.

8

11. Διαδικασία Διαμεσολάβησης

- Ορισμός Διαμεσολαβητή/τόπου/χρόνου

Όπως προαναφέραμε τα μέρη ή τρίτο πρόσωπο της επιλογής τους ορίζει τον Διαμεσολαβητή (αρ.8 παρ.1 του Νόμου) από τον δημόσιο κατάλογο Διαμεσολαβητών που τηρείται στο Υ.Δ.Δ.Α.Δ. Σημειωτέον ότι ο Διαμεσολαβητής δεν υποχρεούται να δεχθεί τον διορισμό του. Ο Νόμος δεν προσδιορίζει τους λόγους για τους οποίους μπορεί να αρνηθεί τη συμμετοχή του ο επιλεγείς Διαμεσολαβητής ούτε τις συνέπειες της άρνησης αυτής (π.χ. αποκλεισμός από τον Κατάλογο για ένα χρονικό διάστημα όπως π.χ. στους συνδίκους) και, επομένως, μπορεί να αρνηθεί για οποιοδήποτε λόγο να συμμετέχει στη διαδικασία χωρίς συνέπειες.

Μετά την επιλογή του Διαμεσολαβητή και την αποδοχή αυτού τα μέρη από κοινού με τον Διαμεσολαβητή ορίζουν τον τόπο και το χρόνο της Διαμεσολάβησης. Ορίζουν ακόμα την αμοιβή του Διαμεσολαβητή η οποία ορίζεται σε ποσό ανά ώρα απασχόλησης με ανώτατο όριο τις 24 ώρες στις οποίες όμως κατά ρητή πρόβλεψη του Νόμου περιλαμβάνεται και ο χρόνος προετοιμασίας του για τη διαδικασία (άρθρο 12 παρ.1 του Νόμου). Με την ΥΑ 1460/2012 (ΦΕΚ Β', 281) το ύψος της ωριαίας αντιμισθίας για την αμοιβή του Διαμεσολαβητή καθορίστηκε στο ποσό των εκατό (100) ευρώ. Ωστόσο, από τη διατύπωση του εδ. β' του άρθρου 12 παρ.1 του Νόμου, σύμφωνα με το οποίο «*Τα*

μέρη και ο διαμεσολαβητής μπορούν να συμφωνήσουν διαφορετικό τρόπο αμοιβής» συνάγεται ότι μπορεί να συμφωνηθεί και μικρότερο ποσό αμοιβής ή ανώτατο ποσό αμοιβής ανεξαρτήτως των ωρών που θα διαρκέσει η Διαμεσολάβηση. Μια και η νόμιμη αμοιβή ορίζεται σε ποσό εκατό (100) Ευρώ/ώρα είναι σκόπιμο για φορολογικούς λόγους να συναφθεί εγγράφως η συμφωνία των μερών με τον Διαμεσολαβητή για την τυχόν διαφορετική αμοιβή που θα συμφωνήσουν.

- Έναρξη Διαδικασίας – Ρόλος και Ευθύνη Διαμεσολαβητή κατά τη διάρκεια της

Την ημέρα και ώρα που έχει οριστεί τα μέρη προσέρχονται και παρίστανται στη Διαμεσολάβηση υποχρεωτικά με τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους.

Στην πράξη, συνήθως, πριν την έναρξη της διαδικασίας προκαταβάλλεται το σύνολο ή ένα σημαντικό τμήμα της αμοιβής του Διαμεσολαβητή. Η αμοιβή αυτή βαρύνει κατ' ισομοιρία τα μέρη εκτός εάν συμφωνήσουν διαφορετικά.

Κατά τη διάρκεια της Διαμεσολάβησης ο Διαμεσολαβητής «*βοηθά*», σύμφωνα με τη λεκτική διατύπωση του Νόμου, τα μέρη να καταλήξουν σε συμφωνία. Απώτερος σκοπός του Διαμεσολαβητή είναι να διαπιστώσει τα κοινά συμφέροντα των μερών και να συμβάλλει στο να λυθεί η διαφορά τους **από τα ίδια τα μέρη** καταλήγοντας σε συμφωνία εντός της ημέρας. Ταυτόχρονα, έχει τη υποχρέωση να τηρεί τις υποχρεώσεις αμεροληψίας και εμπιστευτικότητας που προαναφέραμε καθώς και τις απορρέουσες από τον Κώδικα Δεοντολογίας Διαπιστευμένων Διαμεσολαβητών (Υ.Α. 109088/2011 – ΦΕΚ Β', 2824) υποχρεώσεις. Ως προς την ευθύνη του Διαμεσολαβητή για τις πράξεις ή παραλείψεις του κατά παράβαση των υποχρεώσεών του αυτών καθώς και των συνεπειών τους, ο Νόμος ρητά ορίζει ότι ο Διαμεσολαβητής ευθύνεται **μόνο για δόλο**.

9

- Διακοπή/Ολοκλήρωση Διαδικασίας – Εκτελεστότητα Συμφωνίας

Σε περίπτωση που κάποιο από τα μέρη εκτιμά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ότι δεν υπάρχει ούτε πρόκειται να υπάρξει πρόοδος μπορεί να αποχωρήσει από αυτή επιδίδοντας στο άλλο μέρος και στον Διαμεσολαβητή δήλωση αποχώρησης από τη Διαμεσολάβηση (πρβλ. αρ. 11 εδ. β').

Σε περίπτωση που η διαδικασία της Διαμεσολάβησης δεν καταλήξει σε συμφωνία, συντάσσεται από τον Διαμεσολαβητή πρακτικό αποτυχίας της Διαμεσολάβησης το οποίο υπογράφουν τα μέρη (αρ. 9 παρ. 1 εδ. ε' και πρβλ. αρ. 11 εδ. β') ή σε περίπτωση άρνησής τους, μόνο ο Διαμεσολαβητής (αρ. 9 παρ. 2 εδ. γ').

Σε περίπτωση που η Διαμεσολάβηση ολοκληρωθεί και τα μέρη καταλήξουν σε συμφωνία, οι μεν πληρεξούσιοι δικηγόροι των μερών συντάσσουν από κοινού το

Φώτης Κωτσής

συμφωνητικό με τους όρους στους οποίους κατέληξαν τα μέρη για την επίλυση της διαφοράς τους, ενώ ο Διαμεσολαβητής συντάσσει Πρακτικό Επιτυχούς Ολοκλήρωσης της Διαμεσολάβησης στο οποίο επισυνάπτεται μεταξύ άλλων και η έγγραφη συμφωνία των μερών (αρ. 9 παρ.1 εδ. ε΄) και υπογράφεται από όλα τα μέρη και το Διαμεσολαβητή (αρ. 9 παρ.2).

Εφόσον το ζητήσει ένα από τα μέρη, το Πρωτότυπο του Πρακτικού Επιτυχούς Ολοκλήρωσης κατατίθεται, με επιμέλεια του Διαμεσολαβητή, στη Γραμματεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου διεξήχθη η Διαμεσολάβηση. Κατά την κατάθεση καταβάλλεται και Παράβολο Δημοσίου ύψους εκατό (100) Ευρώ (Υ.Α. 85485/2012 – ΦΕΚ Β΄, 2693).

Εφόσον το Πρακτικό περιέχει συμφωνία των μερών για ύπαρξη αξίωσης που μπορεί να εκτελεστεί αναγκαστικά, από την κατάθεσή του αποτελεί εκτελεστό τίτλο σύμφωνα με το άρθρο 904 παρ.2 εδ. γ΄ ΚΠολΔ (δεν απαιτούνται δηλαδή έξοδα απογράφου).

10

12. Ποιος μπορεί να γίνει Διαμεσολαβητής;

Σύμφωνα με τον Νόμο 3898/2010 (εδ. γ΄ άρθρο 4) ο Διαμεσολαβητής πρέπει να είναι **ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ**.

Άρα προϋπόθεση του να γίνει κάποιος Διαμεσολαβητής αλλά και να ασκήσει το επάγγελμα του Διαμεσολαβητή είναι να έχει ταυτόχρονα την ιδιότητα του μέλους ενός εκ των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας.

Μόνη **εξαιρέση** είναι η περίπτωση της «διασυννοριακής διαφοράς» δηλαδή περίπτωση κατά την οποία ένα από τα μέρη της διαφοράς έχει μόνιμη κατοικία ή συνήθη διαμονή (κατά την έννοια των άρθρων 59 και 60 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001) σε άλλο κράτος – μέλος. Στην περίπτωση αυτή ο Νόμος ορίζει ότι τα μέρη μπορούν να ορίσουν Διαμεσολαβητή που δεν έχει τη δικηγορική ιδιότητα, αρκεί αυτός να είναι διαπιστευμένος (Στην υπόλοιπη Ευρώπη το επάγγελμα Διαμεσολαβητή μπορούν να ασκήσουν και μη δικηγόροι, π.χ. ψυχολόγοι, μηχανικοί κλπ.).

13. Πώς μπορεί να γίνει κάποιος Διαμεσολαβητής;

Για να γίνει κάποιος Διαμεσολαβητής απαιτείται:

α) να λάβει την βασική εκπαίδευση υπονήφιου Διαμεσολαβητή που ορίζει ο Νόμος και, κατόπιν, μετά από επιτυχή ολοκλήρωση βασικής εκπαίδευσης,

β) να επιτύχει στις Εξετάσεις Πιστοποίησης Διαμεσολαβητών που διενεργεί η αρμόδια Επιτροπή του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

14. Πού παρέχεται η Βασική Εκπαίδευση Διαμεσολαβητών;

Η Βασική Εκπαίδευση Διαμεσολαβητών παρέχεται από Φορείς Κατάρτισης οι οποίες, σύμφωνα με το Νόμο (αρ. 5) έχουν τη μορφή αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών και συστήνονται υποχρεωτικά από έναν τουλάχιστο Δικηγορικό Σύλλογο και από ένα τουλάχιστον Επιμελητήριο της χώρας. Οι φορείς αυτοί μετά τη σύστασή τους, λαμβάνουν άδεια λειτουργίας από την «Επιτροπή Πιστοποίησης Διαμεσολαβητών» του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν με νόμιμη άδεια λειτουργίας τέσσερις (4) Φορείς Κατάρτισης Διαμεσολαβητών.

11

15. Ο πρώτος του οποίου έχω την τιμή να είμαι Πρόεδρος είναι το «Αθηναϊκό Κέντρο Κατάρτισης και Εκπαίδευσης Διαμεσολαβητών (Α.Κ.Κ.ΕΔ.) ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ» ο οποίος έχει συσταθεί από τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών (Δ.Σ.Α.) και το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθηνών (Β.Ε.Α.) και λειτουργεί στην Αθήνα (Φειδίου 18). www.akked.gr

16. Ο δεύτερος είναι το «Κέντρο Διαμεσολάβησης Πειραιώς (ΚΕ.ΔΙ.Π.)» που έχει συσταθεί από τον Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιά και τα οικεία επιμελητήρια και λειτουργεί στον Πειραιά (Πραξιτέλους 184), <http://kedip.gr>

17. Ο τρίτος είναι το «Ινστιτούτο Κατάρτισης Διαμεσολαβητών Θεσσαλονίκης», που έχει συσταθεί από τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης και τα οικεία επιμελητήρια και λειτουργεί στη Θεσσαλονίκη, www.dsth.gr/kdth και,

18. Ο τέταρτος είναι το «Ινστιτούτο Κατάρτισης Διαμεσολαβητών Λάρισας», που έχει συσταθεί από τον Δικηγορικό Σύλλογο Λάρισας και το Επιμελητήριο Λάρισας και λειτουργεί στη Λάρισα (Δευκαλίωνος 18 & Πατρόκλου), www.inkadil.gr

19. Ποιο το περιεχόμενο της Βασικής Εκπαίδευσης Διαμεσολαβητών;

Η Βασική Εκπαίδευση των Διαμεσολαβητών έχει ως κύριο χαρακτηριστικό ότι περιλαμβάνει όχι μόνο αντικείμενα της νομικής επιστήμης αλλά και αντικείμενα άλλων επιστημών όπως π.χ. της ψυχολογίας. Έτσι εκτός από το νομοθετικό πλαίσιο ο υποψήφιος Διαμεσολαβητής εκπαιδεύεται σε τεχνικές διαπραγμάτευσης και επικοινωνίας, σε τεχνικές διαχείρισης και αποκλιμάκωσης ή κλιμάκωσης των συγκρούσεων, γνωρίζει βασικές αρχές ατομικής και ομαδικής ψυχολογίας κλπ. (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ σε Π.Δ. 123/2011). Θα λέγαμε ότι η Βασική Εκπαίδευση είναι μάλλον μια βιωματική εμπειρία παρά μια εκπαίδευση με αυτή που γνωρίζουμε ως τώρα στα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και έχει ως στόχο όχι μόνο τη μετάδοση γνώσης αλλά και την ανάπτυξη δεξιοτήτων που όλοι ενδεχομένως έχουν αλλά δεν έτυχε να τις γνωρίσουν/ενεργοποιήσουν μέχρι την εκπαίδευσή τους. Από την εμπειρία μου ως Πρόεδρου του ΠΡΟΜΗΘΕΑ έχω να σας πω ότι όσοι έχουν εκπαιδευτεί Διαμεσολαβητές στη Σχολή μας φεύγουν ενθουσιασμένοι από την εμπειρία αυτή ενώ μετά από ένα ικανό χρονικό διάστημα όλοι δηλώνουν ότι αντιλαμβάνονται ότι **έχουν βελτιωθεί και ως δικηγόροι**. Μετά την Βασική Εκπαίδευση ακολουθούν (προαγωγικές) εξετάσεις εντός του Φορέα οι οποίες είναι τόσο γραπτές όσο και προφορικές.

12

20. Πιστοποίηση

Μετά τη Βασική Εκπαίδευση και, σε περίπτωση που ο Διαμεσολαβητής έχει περάσει επιτυχώς τις εξετάσεις του Φορέα, θεωρείται ότι έχει εκπαιδευτεί επαρκώς για να συμμετάσχει στις Εξετάσεις Διαπίστευσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Αυτές λαμβάνουν χώρα μία φορά το χρόνο. Σε περίπτωση που επιτύχει στις εξετάσεις αυτές πιστοποιείται από την αρμόδια Επιτροπή Πιστοποίησης ότι έχει πλέον και επίσημα την ιδιότητα του Διαμεσολαβητή και αναγράφεται το όνομά του στον επίσημο κατάλογο Διαμεσολαβητών του Υπουργείου από τον οποίο θα μπορούν να τον επιλέξουν οι πολίτες.

Φώτης Κωτσής

Δικηγόρος LL.M (Bristol), M.A.E. (Παν/μιο Αθηνών)

Σύμβουλος Δ.Σ.Α.

Πρόεδρος «ΑΚΚΕΔ ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ»

Φώτης Κωτσής